

**การพัฒนาแบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อแก้ไขปัญหาโรคอ้วน
ในเด็กวัยเรียนโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย**
**DEVELOPMENT OF HEALTH LITERACY ENHANCEMENT MODEL FOR SOLVING
OBESITY IN SCHOOL-AGED CHILDREN THROUGH PARTICIPATION OF
NETWORK PARTNERS**

พัชรินทร์ สมบูรณ์¹, ไสววรรณ ไม้ประเสริฐ², สุเทพ สิงโต³, ภัสราภรณ์ ห้อยกรุด¹

¹ ศูนย์อนามัยที่ 5 ราชบุรี, ² ศูนย์อนามัยที่ 2 พิษณุโลก, ³ รพ.สต.บ้านหนองตาพุท

บทคัดย่อ

บทนำและวัตถุประสงค์ เด็กวัยเรียนอายุ 6-14 ปี เป็นวัยที่เริ่มเรียนรู้และหากเกิดโรคอ้วนจะส่งผลให้เกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังจนกลายเป็นผู้ใหญ่ที่สุขภาพไม่ดีได้ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อแก้ไขปัญหาโรคอ้วนในเด็กวัยเรียนโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย **วิธีการศึกษา** ใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ขั้นตอน การวางแผน การปฏิบัติการทดลองใช้ การสังเกต และการสะท้อนกลับ ศึกษาในนักเรียนอายุ 6-14 ปี โรงเรียนบ้านหนองตาพุท จังหวัดราชบุรี จำนวน 87 คน เก็บรวบรวมข้อมูลใช้การวิเคราะห์เอกสาร สทนากลุ่มย่อย และใช้แบบประเมิน ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติอ้างอิง paired t- test **ผลการศึกษา** รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาคีเครือข่ายโรงเรียน สาธารณสุข ผู้ปกครอง และชุมชน 5 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาปัญหาและความต้องการของนักเรียน โรงเรียน และชุมชน 2) วางแผนดำเนินงาน จากการวิเคราะห์สถานการณ์โรคอ้วนในเด็กวัยเรียน สาเหตุ ผลกระทบ การแก้ไข และตกลงบทบาทหน้าที่ร่วมกัน 3) ดำเนินกิจกรรม 1 ภาคเรียน โดยเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในตัวเด็ก สื่อสารโน้มน้าว ฝึกทักษะการเข้าถึง เข้าใจ ตอบโต้ชักถาม ตัดสินใจ และนำไปใช้ รวมทั้งใช้ตัวแบบผ่านกิจกรรมกลุ่มตามใบงานที่เน้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามหลักเวชศาสตร์วิถีชีวิต จัดภายในและบริเวณโรงเรียนให้มีที่ออกกำลังกาย ปลอดภัย อาหารเสี่ยงต่อโรคอ้วนและอบายมุข และทำกิจกรรมที่บ้านระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียน 4) สังเกตติดตามประเมินผลเชื่อมโยงกับคลินิกเวชศาสตร์วิถีชีวิตของศูนย์อนามัย 5) สรุปและสะท้อนกลับปรับปรุงแก้ไขการทำงานร่วมกัน **สรุปผลและข้อเสนอแนะ** ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า 1) ความรอบรู้ด้านสุขภาพสำหรับป้องกันโรคอ้วนในเด็กวัยเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง ($P < .001$) 2) ภาคีเครือข่ายพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด 3) นักเรียนที่มีภาวะเริ่มอ้วน-อ้วนลดลงจากร้อยละ 19.54 เป็นร้อยละ 12.64 ดังนั้นควรมีกิจกรรมป้องกันโรคอ้วนในเด็กวัยเรียนที่เน้นเครือข่ายร่วมดำเนินการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

คำสำคัญ: ความรอบรู้ด้านสุขภาพ ; โรคอ้วนในเด็กวัยเรียน; ภาคีเครือข่าย

แผนภาพ รูปแบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อแก้ไขปัญหารอคั่วน
ในเด็กวัยเรียนโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

รูปแบบการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อแก้ไขปัญหารอคั่วนในเด็กวัยเรียนโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

